

Dette er en mere udskrift- og læsevenlig kopi. Originaldokumentet findes på Viborg kommunes hjemmeside: [Link](#)

Referat:

Anmodning om fredning af arealer i Houlkær ved Nørresø.

Sagsid.: 21/25919

Resume

Initiativgruppen Houlkær har fremsendt fredningsforslag til et ca. 34 ha stort område i Houlkær/ved Nørresø. Der skal tages stilling til, om der skal rejses en fredningssag for disse arealer.

Sagen behandles i Klima- og Miljøudvalget, og Teknisk Udvalg orienteres.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

1. at der tages stilling til, om der skal rejses en fredningssag for et ca. 34 ha stort område ved Nørresø.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 11-11-2021

Klima- og Miljøudvalget besluttede,

1. at Viborg Kommune ikke rejser en fredningssag for et ca. 34 ha stort område ved Nørresø.

Udvalget anbefaler, at der udarbejdes plejeplaner for området.

Sagsfremstilling

Historik

Forvaltningen mødtes med Initiativgruppen Houlkær og repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening (DN) den 18. november 2020, hvor drift, kommune- og lokalplaner samt fredning for de konkrete arealer blev drøftet.

Forvaltningen gav udtryk for, at fredning ikke er det rette værktøj at bruge. På mødet aftaltes, at Initiativgruppen kunne fremsende konkrete ønsker til driften og oplyse, hvis de fandt forhold, der burde ændres i forbindelse med kommuneplanrevisionen.

Initiativgruppen har fremsendt forslag til ændringer i kommuneplanrammer og forslag til forsøg med pleje, som ses i bilag 3. Forvaltningen har kvitteret for forslagene og svaret, at forvaltningen vil se på forslagene og vurdere, om der

skal ske ændringer ifm. den kommende kommuneplanrevision, som forventes opstartet i 2022.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Initiativgruppen Houlkær har fremsendt fredningsforslag til et ca. 34 ha stort område i Houlkær til byrådets godkendelse. Et oversigtskort er i bilag 1. Fredningsforslaget ses i bilag 2.

Fredningsforslaget har til formål:

- at sikre området som offentligt tilgængeligt parkområde
- at sikre områdets kulturhistoriske, havearkitektoniske og rekreative værdier, herunder undervisningsmæssige formål, under hensyntagen til områdets naturmæssige indhold og landskabelige baggrund, og
- at sikre rammen om en fortsat dynamisk udvikling som grøn bynær rekreativ bypark, herunder med mulighed for at udvikle indholdet, så det kan imødekomme de mange brugeres skiftende ønsker og behov, og øge naturindhold og biodiversitet.

Der er i fredningsforslaget beskrevet en række forhold, som vedligeholdelse af arealerne, bebyggelse, terrænregulering, fældning af træer etc.

Forvaltningens bemærkninger

Indenfor området er et overdrev på ca. 2 ha, beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Der er ca. 11,7 ha skov, som er kommunalt ejet og dermed fredskov.

Et allerede fredet areal udgør ca. 5 ha.

Forvaltningen har ikke kendskab til fredede og sårbare bilag IV arter i området.

Områderne, der søges fredet, er udlagt til rekreative grønne områder i kommuneplanen.

Forvaltningen har udarbejdet en Natur og Parkplan for Granada, som var i høring frem til den 5. oktober 2021. Her beskrives bl.a. formål, karakter, pleje, udvikling m.m., og også tiltag til forbedring af biodiversiteten i området.

Forvaltningen vil på sigt lave flere områdeplaner, som dækker alle de kommunale, grønne områder i den nævnte geografi. I den forbindelse vil en dialog med Houlkærgruppen om at afprøve forskellige tiltag med bedre biodiversitet for øje være naturlig.

En fredning kan være et nyttigt redskab på private arealer, hvor unik natur kan være i fare for at forsvinde, eksempelvis ved udnyttelse af jorden til landbrugsdrift eller byggemodning. Men det er et meget omfattende og tidskrævende redskab.

Fredningen fastholder et areal med et bestemt udseende eller med et bestemt formål og er svær at ændre. Det kan i nogle sammenhænge være relevant, hvor det skal sikre en særlig landskabelig karakter, naturtype eller art. Typisk lægger fredninger op til ganske få virkemidler for, at fredningsformålet bliver opfyldt. Derfor kan f.eks. "forøgelse af biodiversitet" være meget svær at beskrive i en fredning. At arbejde for at opfylde formålsparagraffen i en fredning kan desuden få betydning for andre forhold og anden natur, der ikke nødvendigvis er registreret.

Kommunen vedligeholder størstedelen af områderne i fredningsforslaget. Driften er beskrevet i konkrete plejeplaner og forvaltes med det formål at sikre bedst mulig natur, gode muligheder for tilgængelighed og rekreative hensyn.

Der er flere forhold i forslaget til fredningen, som forudsætter en længere proces, som vil besværliggøre kommunens muligheder for at drifte arealerne. Der er flere forhold, som kan konflikte med fredningsforslagets bestemmelser, fordi det er svært at frede driften og forudsige nødvendige tiltag vedrørende vedligeholdelse og ønsker til udvikling. F.eks. er det beskrevet, at træer, der er mere end 50 år gamle, kun må fældes af sikkerhedsmæssige hensyn, og at fjernelse kræver Fredningsnævnets godkendelse. Samtidig ønsker man, at der foretages rydninger af hensyn til udsigtskiler, som så kræver dispensation fra Fredningsnævnet.

Det foreslås desuden, at der udarbejdes plejeplaner, som skal revideres hvert 4. år, hvor DN og Initiativgruppen Houlkær skal høres om alle forhold, inden den kan vedtages, og at uenigheder skal afgøres ved Fredningsnævnet. Dette er en meget ekstraordinær praksis at skulle indarbejde i forvaltningen af de kommunale grønne områder.

Forvaltningen vurderer, at et samarbejde mellem kommunen og DN/Initiativgruppen Houlkær kan finde løsninger, der kan tilgodese de ønsker, initiativgruppen har for området.

Alternativer

Der udarbejdes Natur- og Parkplaner, hvori indgår konkrete plejeplaner for området.

Tidsperspektiv
Intet.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Der kan blive tale om erstatninger, hvis fredning gennemføres på private arealer.

Juridiske og planmæssige forhold

Tre parter kan tage initiativ til en fredning:

- Miljø- og Fødevareministeren ved Miljøstyrelsen
- Kommunalbestyrelsen
- Danmarks Naturfredningsforening

Et fredningsforslag skal indeholde:

- En redegørelse for fredningen og baggrunden herfor. Der skal blandt andet redegøres for forholdet til eventuelle internationale naturbeskyttelsesinteresser.
- Fredningsbestemmelser for området
- Ejendomsfortegnelse
- Kort over området
- Budgetoverslag

Forslag og budgetoverslag sendes til kommunen samt Miljøstyrelsen med fire ugers svarfrist. Fredninger, der indeholder naturgenopretning, kan kun gennemføres, hvis de involverede myndigheder anbefaler fredningen.

Det færdige fredningsforslag sendes til Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet offentliggør forslaget og underretter ejerne og andre involverede parter. Desuden holdes et offentligt møde og en besigtigelse. På det offentlige møde har de forskellige parter mulighed for at fremkomme med deres synspunkter. Når Fredningsnævnet har truffet foreløbige beslutninger om fredningens indhold og omfang, indkalder Fredningsnævnet erstatningskrav, hvorefter nævnet træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelser for udgifter til sagkyndig bistand.

Sagen går til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis erstatningerne overstiger 500.000 kroner, eller hvis sagen påklages. Miljø- og Fødevareklagenævnet holder offentligt møde og besigtigelse og træffer afgørelse om fredning og erstatning samt godtgørelse.

Sagen går til Taksationskommissionen, hvis erstatningerne bliver påklaget. Taksationskommissionen afholder møde og besigtigelse med klagerne og myndighederne og træffer afgørelse om erstatning og godtgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan genoptage sagen. Sagen kan inden seks måneder efter endelig afgørelse indbringes for domstolene.

Bilag

1. Oversigtskort

2. Fredningsforslag Houkærgruppen

3. Forslag til forsøg med pleje Øst for Paradis og ændring af kommuneplanrammer